

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/1504-2/2015
Érkezett:	2015 JÚL 28.
Példány:	1
Melléklet:	db
	Kezelőiroda:

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Budapest

Donáti u. 35-45.
1535 Pf.:773

1015

*alkotmányjogi
panaszindítvány
kiegészítése*

Jakab Endre

szám alatti lakos indítványozónak

Székesfehérvári Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság 2.M.488/2013/9.
számú ítélete ellen az Alkotmánybíróságról
szóló 2011. évi CLI. tv. (Abtv.) 27.§-a
alapján a IV/1504-1/2015. ügyszám alatt
előterjesztett alkotmányjogi panasz
ügyében

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott **Jakab Endre** [redacted] alatti lakos az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. tv. 27. §-a alapján előterjesztett panaszindítványomat

kiegészítem

az alábbiakkal:

Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmazni. Az (1b) bekezdés szerint a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli – többek között – az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért, és mennyiben ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.

[redacted] Főtitkár Úr a 2015.06.18. napján kelt, és általam 2015.06.24. napján kézhez vett az Abtv. 55. § (3) bekezdése alapján küldött levelében arról tájékoztatott, hogy a beadványom nagyobb részt az ügy előzményeit ismertette, valamint a bírósági eljárás jogszerűtlenségét sérelmezte, ugyanakkor azt nem fejtette ki kellően, hogy a támadott ítélet miért és mennyiben sérti az Alaptörvényben biztosított és az indítványban hivatkozott alapvető jogokat.

Az előírt határidőben ezért a jelzett hiányosságokat az alábbiakban pótolom:

1. Megítélésem szerint a B. cikk (1) bekezdését, és az I. cikket azért sérti a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság támadott ítélete, mert az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság Hatósági Főosztálya 45/1-211-2/2013. számú határozatának, és az annak alapjául szolgáló Fejér Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága V-L-003/57-6/2013. számú közigazgatási határozat felülvizsgálata során nem vizsgálta a konkrét ügyre vonatkozó anyagi és eljárási szabályok betartását.

Vizsgálata így csak arra szorítkozott; hogy Én a nyugellátást jogalap nélkül vettem fel, és a nyugellátást megállapító határozat meghozatalakor munkaviszonyban álltam-e, valamint a visszafizetési kötelezettség elrendelése a felrőhatóság figyelembe vételével történt-e.

A bírósági ítélet ugyan helyesen hivatkozott a Pp. 339. § (1) bekezdése alapján arra, miszerint a bíróság a közigazgatási perben azt köteles vizsgálni, hogy a hatóság az eljárás lefolytatásakor és a határozata meghozatalakor a hatályban lévő eljárási jogi és anyagi jogszabályokat maradéktalanul betartotta-e, vagyis az irányadó tényállást teljes körűen feltárta-e, a bizonyítékokat önmagukban, és együttesen logikai ellentmondás nélkül értékelte-e, s mindenből helyes jogi következtetést vont-e le.

Abból a tényből azonban, hogy Én 2010.02.01. napján kereső tevékenységet folytattam, arra a következtetésre jutott, hogy a 2010.02.01. és a 2012.10.31. közötti időtartam alatt nyugdíjamat felrőhatósággal arányos részét köteles vagyok visszafizetni.

Az eljárási bíróság azt is megállapította, hogy az alperesi hatóság helytállóan mérlegelt akkor, amikor a felelősségemet 60%-ban állapította meg.

Összességében úgy ítélete meg a bíróság, hogy olyan tény, vagy körülmény nem merült fel, amely nem támasztaná alá az alperesi hatóság által megállapított tényállást, vagy helytelen következtetést vont volna le a felelősségem mértékére vonatkozóan.

Az eljárási bíróság a támadott ítéletében azonban csak deklarálta a Pp. 339. § (1) bekezdésével kapcsolatos kötelezettségét, mert ténylegesen nem vizsgálta az eljárási közigazgatási hatóságok általam jelzett jogszabálysértő mulasztásait.

Így nem vizsgálta a tényállás maradéktalan tisztázását, és figyelmen kívül hagyta azt is, hogy Én 2010.06.01. napjától kezdődően már nem álltam foglalkoztatási jogviszonyban, így ezen időponttól kezdődően jogosultságot szereztem az előrehozott nyugdíjra.

Az eljárási közigazgatási hatóságok megsértették a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. tv. (továbbiakban: Ket.) célját és ide vonatkozó rendelkezéseit. Az eljárási- és az anyagi jogszabályok megsértése érdemben befolyásolta a támadott ítéletet.

Az eljárási közigazgatási hatóságok és a bíróság eljárása nem felelt meg a jogállamiság követelményeinek. A demokratikus jogállamban a közigazgatási hatóságoknak, és a bíróságoknak ugyanis a rájuk vonatkozó eljárási szabályokat, valamint a konkrét ügyre vonatkozó anyagi jogszabályokat is be kell tartaniuk.

Ha az eljáró hatóság az eljárási és az anyagi jogszabályokat nem tartja be, vagy a bíróság a rá vonatkozó eljárási szabályokat csak formálisan tartja be, akkor sérül a jogállamiság, s ez az Alaptörvénnyel ellentétes.

Álláspontom szerint az eljárt közigazgatási hatóságok az ügyekben megsértették a Ket. 1.§ (1-2) és (4) bekezdését, valamint a 2.§ (1) és (3) bekezdését, a 3.§ (2) bekezdését, a 4.§ (1) bekezdését, az 5.§ (1-2) bekezdését, és a 70.§ (1) és (3) bekezdését.

Az eljárt bíróság pedig a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (továbbiakban: Pp.) 1.§-a; a 2.§ (1) bekezdése, valamint a 3.§ (2-4-5) bekezdése, és a 8.§ (1-2) bekezdése, továbbá a 163.§ (1) bekezdése, a 164.§ (1-2) bekezdése megsértésén keresztül sértette meg az alaptörvény fentebb hivatkozott rendelkezéseit.

2. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése az alábbiakat mondja ki:

„XIII. cikk

(1) Mindenkinnek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

Álláspontom szerint a támadott ítélet azért sérti a tulajdonhoz való alkotmányos jogomat, mert a rendelkezésére álló bizonyítékok ellenére elutasította a visszafizetésre kötelező közigazgatási határozat felülvizsgálata iránti keresetemet, pedig olyan összeg visszafizetésére is köteleztek, amelynek felvételére 2010.06.01. napjától már jogosult voltam. A tulajdonjogot az alaptörvény a többi alapvető jogtól eltérően szabályozza, mert meghatározott feltételek mellett a tulajdonjog teljes elvonását is lehetővé teszi.

A XIII. cikk azonban azt az elvet mondja ki, hogy tulajdont elvonni (kisajátítani) csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.

A tulajdonjog korlátozására pedig csak akkor kerülhet sor, ha másik alapjog, vagy szabadság védelme, vagy érvényesülése más módon nem érhető el, feltéve hogy az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjog sérelmének súlya megfelelő arányban áll egymással. A jelenlegi körülmények között a közérdek értelmezésénél elfogadható, hogy bár közvetlenül a magánérdek áll előtérben, közvetetten a társadalmi problémák megoldása révén az egész közösség érdekeinek szolgálatáról van szó.

A közérdek alapján történő tulajdon korlátozásnál az alkotmánybíróság nem tekinti elégséges alapnak, hogy a jogszabály általánosságban hivatkozik a korlátozást szükségessé tevő közérdekre, szabad hatósági mérlegelési jogkörben hagyva annak meghatározását, hogy konkrétan milyen tulajdoni tárgyakra kell a korlátozást alkalmazni.

A közérdeket jogszabályban úgy kell meghatározni, hogy konkrét ügyben a közérdekből történő korlátozás szükségességét bíróság ellenőrizhesse.

Az arányosság tekintetében a tulajdonhoz való jog alkotmányban meghatározott szabályából nem származik sajátos követelmény, ezért az arányosság általános vizsgálati mércéje alkalmazandó:

A korlátozással elérni kívánt cél fontosságának, és az ennek érdekében okozott alapjog-sérelem súlyának összhangban kell állnia. (Fábián Ferenc: A tulajdon alkotmányos korlátozhatóságáról. In: Ünnepi tanulmányok Sárközy Tamás 70. születésnapjára (szerk.: Nótári Tamás) Szeged, 2010. 79-80. old)

Az alkotmánybíróság 42/2006.(X.5.) AB határozata III/3. pontjában kimondta, hogy:

„Az alkotmánybíróságnak a tulajdonhoz való jog védelmére kialakított gyakorlata megfelel az 1993. évi XXXI. tv.-el kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) első kiegészítő jegyzőkönyve 1. cikkében foglaltaknak, és összhangban áll az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) határozataiban kifejtett elvekkel.

Az Egyezmény hivatkozott szabálya a következőket mondja ki: „Minden természetes, vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve ha ez közérdekből, és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek, vagy bírságok megfizetését biztosítsák.”

A bíróság a javak fogalmát tágan értelmezi, és minden vagyoni jogra kiterjedően fogja fel (Georgi c. Roumanie, 2006.május 24-i határozat, no. 58318/00, 64,67. pont; Weissman c. Roumanie, 2006. május 24-i határozat, no.63945/00,58,59. pont)

A javak használata kifejezést a bíróság nem az egyes országok polgári jogi szabályai szerint értelmezi, hanem minden jogosultságot idetartozónak tekint, ami az adott szabállyal kapcsolatban áll. (The Former King of Greece and others v. Greece, 2000. november-i határozat, no.25701/94,60. pont)”

Az Alaptörvény XIX. cikk (3)-(4) bekezdése kimondja, hogy:

„XIX. cikk

... (3) Törvény a szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja.

(4) Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.”

Az Alaptörvény idézett rendelkezéséből az következik, hogy a Fejér Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága a 2010.03.23. napján kelt 29-01023/2010/0016 ügyszámú határozatával azért állapított meg részemre előrehozott öregségi nyugdíjat, mert a 2010.01.29. napján személyesen benyújtott igénybejelentésemben az előrehozott nyugdíj folyósításának feltételeit igazoltam.

A volt munkáltatóm ugyanis igazolta, hogy a nála 2007.09.01. napjától fennállott főfoglalkozású munkaviszonyom 2010.01.31. napján megszűnik.

Ezt követően azonban a volt munkáltatóm – 2010.02.02. napján – közölte velem, hogy a közoktatási törvényben foglaltak biztosítása érdekében 2010.05.31. napjáig terjedő időszakra napi 4 órás részfoglalkozású munkaviszonyban, mint nyugdíjast tud foglalkoztatni egyenlőtlen és osztott munkaidő beosztásban.

Ezen határozott idejű munkaszerződés aláírásakor nem figyeltem fel arra, hogy a munkaviszony kezdete egybeesik az előrehozott öregségi nyugdíjam folyósításának kezdetével.

Amennyiben ez eljutott volna a tudatomig biztos, hogy nem írtam volna alá a részfoglalkozású munkaszerződést, mert 2010.02.01. napján – az előrehozott öregségi nyugdíj folyósítás kezdő időpontjában – nem állhattam volna foglalkoztatási jogviszonyban. Az előrehozott havi nyugdíjam összege lényegesen több volt, mint amennyi munkabért kaptam a napi 4 órás munkaviszonyom alapján.

A 2011.12.02. napján érkezett igénybejelentésemben a sajátjogú ellátás kiegészítését kértem arra hivatkozással, hogy 2010.02.01. napjától 2010.05.31. napjáig kereső tevékenységet folytattam.

Ezen igénybejelentésemben szereplő információkból a Fejér Megyei Kormányhivatal Nyugdíjfolyósító Igazgatósága hivatalból megállapította, hogy a határozott idejű foglalkoztatásom miatt az előrehozott nyugdíjat jogalap nélkül vettem fel. A visszafizetésre kötelező határozatában jogalap nélküli folyósításnak nemcsak a 2010.02.01-től 2010.05.31-ig tartó időszakot tekintette, hanem a 2012.10.31. napjáig terjedő időszakot is.

Én azonban 2012.11.07. napján sajátjogú öregségi nyugdíj iránti kérelmet terjesztettem elő a 62. életévem betöltésére tekintettel, így a végleges öregségi nyugdíjat 2012.02.01. napjától állapították meg. A jogalap nélkül kifizetett összeget a 2010.02.01-től 2012.02.01. napjáig terjedő időszakra 4.038.250,-Ft-ra módosították.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. tv. (továbbiakban: Tnytv.) 84.§ (1) bekezdése értelmében az, aki az ellátást jogalap nélkül vette fel köteles azt visszafizetni, ha erre a felvételtől számított 90 napon belül írásban kötelezték.

Mind az eljáró közigazgatási hatóságok, mind pedig a bíróság tévesen állapította meg – utólagosan – a jogalap nélkülinek tekinthető időszakot, illetve a jogalap nélkül felvett nyugdíj összegét.

A törvény rendelkezéséből az következik, hogy jogalap nélküli kifizetés csak azalatt az időszak alatt keletkezhetett, amíg társadalombiztosítási jogviszonyban álltam. Ez az időszak pedig 2010.02.01. napjától 2010.05.31. napjáig terjedt.

Az előrehozott öregségi nyugdíj folyósításának feltételeivel 2010.06.01. napjától már rendelkeztem, így 2010.06.01. napjától az előrehozott nyugdíj folyósítása már nem volt jogalap nélküli.

Mindezek miatt az ügyemben eljáró közigazgatási hatóságok, és a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az Alaptörvényben védett tulajdonhoz való jogomat megsértették.

3. A 2015.03.18. napján kelt panaszindítványomban hivatkoztam még az Alaptörvény XV. cikk (1-2) bekezdésére, és a XXIV. cikk (1) bekezdésére, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdésére, amelyek kimondják, hogy:

„XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

Álláspontom szerint a támadott ítélet az Alaptörvény XV. cikkében foglaltakat azzal sértette meg, hogy a visszafizetéséről szóló közigazgatási határozatok felülvizsgálatánál maradéktalanul elfogadta a közigazgatási hatóság jogi álláspontját a jogalap nélküli folyósítás időtartamára, és összegére vonatkozóan. Annak ellenére tette ezt, hogy a Tnytv. fentebb idézett rendelkezése csak a jogalap nélkül felvett összeg visszafizetését rendeli el.

A visszafizetési kötelezettséget az eljáró bíróság kiterjesztően értelmezte amiatt, mert 2012.06.05. napján - több mint 2 év eltelte után - az I. fokú közigazgatási hatóság visszavonta az előrehozott nyugdíj megállapításáról szóló 2010.03.23. napján hozott 29-01023/2010/0016. számú határozatát.

Megítélésem szerint az ügyfélegyenlőség elvét is megsértette a bíróság azzal, hogy a döntés általam jelzett hibáit, hiányosságait érdemben nem vizsgálta. Az alperesi hatóságok perbeli állításait pedig tényként fogadta el akkor is, ha az állításokat a jogszabály nem támasztja alá.

Ezért volt olyan érzésem a perben, hogy a bíróság nem azonos mércével mért engem, mint felperest és az alperesi hatóságot.

Az Alaptörvény fentebb említett XXIV. cikk (1) bekezdése, és a XXVIII. cikk (1) bekezdése alapvető állampolgári jogként fogalmazza meg a hatóságok, és a polgári ügyekben a pártatlan bíróság tisztességes eljárását.

Az alkotmánybíróság határozatban állapította meg, hogy ezek az alapjogok magukba foglalják a bírósághoz fordulás jogát mind a büntető, mind pedig a polgári perekben az igazságos tárgyalás lefolytatásának igényét. Ezek a követelmények határozatban foglaltak alapján nem egyszerűen a bíróságtól, és a hatóságoktól az eljárás alatt megkövetelt tulajdonságok, hanem azokat az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni.

Ezért az egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan, vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.

Megjegyzem azonban, hogy az ügyekben eljáró hatóságok, és a bíróság még a határozatok indokolása kötelezettségének sem tettek maradéktalanul eleget.

A tisztességes eljárás kereteit garanciák sokasága tölti ki, a fogalma nem képez zárt rendszert.

Jogi, és nem jogi elemeket egyaránt tartalmaz. Olyan abszolút jog, amellyel szemben más mérlegelhető jog nem létezik. A Pp. módosításakor iktatták be az eljárási alapjogokat, köztük az eljárás tisztességes lefolytatásának követelményét is.

Az Alaptörvényben biztosított jogokat a polgári ügyekben a Pp. konkretizálja, ezért hivatkoztam fentebb a Pp.1.§-a, a 2.§ (1) bekezdése, valamint a 3.§ (2-4-5) bekezdése, és a 8.§ (1-2) bekezdése, valamint 163.§ (1) bekezdése, és a 164.§ (1-2) bekezdése megsértésére.

Az alkotmánybíróság szerint a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság megköveteli az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát.

A jogbiztonságnak viszont elengedhetetlen követelménye, hogy a jogalkalmazói magatartás előre kiszámítható legyen.

A jogállamiság elvéből adódó alapvető követelmény, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtsék ki tevékenységüket.

A részrehajlás nélküli, tisztességes módon történő hatósági ügyintézés, valamint a tisztességes bírósági eljárás az Alaptörvénynek a sarkalatos pontja.

A közigazgatási hatóság a hatáskörének gyakorlásával nem élhet vissza, hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség, és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően köteles eljárni.

A hatóság ügyintézője jóhiszeműen, továbbá a jogszabály keretei között az ügyfél jogát és jogos érdekét szem előtt tartva jár el. Az ügyfeleket megilleti a tisztességes ügyintézéshez való jog.

A tisztességes ügyintézéshez való jog lényegesen többet jelent, mint pusztán a jogszabályok megtartását az eljárás során.

A tisztességes ügyintézés tágabb értelemben véve magába foglalja az összes eljárási alapelv érvényesülését. Sokféle módon lehet tehát vétetni a tisztességes eljárás követelménye ellen.

Amennyiben az ügyekben eljáró hatóságok és bíróság eljárása a fenti követelményeknek megfelelt volna, úgy a Tnytv. általi visszafizetési kötelezettséget nem értelmezhetnék volna kiterjesztően, mert az csak a jogalap nélkül felvett összegre vonatkozik.

Az ezt meghaladó értelmezés azt a látszatot kelti, mintha büntetésként a jogalappal rendelkező időszak alatt felvett összegeket büntetés gyanánt kell visszafizetnem.

Tisztelettel kérem a fenti indokaim figyelembe vételét;

Székesfehérvár, 2015. július 21.

Tisztelettel:

Jákab Endre
indítványozó